

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Amalia Kuylenstjerna.

ME^D ÖFVERSTINNAN Amalia Kuylenstjerna bortgick nyligen en å hufvudets och hjärtats vägnar rikt begåfvad personlighet.

Sondotter till kapellmästaren vid Gustaf III:s opera, director musices vid Uppsala universitet, "den svenska studentsångens fader", Johan Christian Fredrik Hæffner, tog hon i arf konstnärliga anlag, hvilka hos henne i främsta rummet riktade sig åt målarekonsten.

Då hennes make, sedermera öfversten C. W. Kuylenstjerna år 1875 utnämndes till fälttygmästare och flyttade till Stockholm, blef hon elev till den då med rätta så berömda landskapsmålaren Oscar Törnå, en af de första svenskar, som i Frankrike förstätt att tillägna sig friluftsmålningens då ännu i vårt land nya metod att betrakta naturen.

Med sällsynt energi begagnade hon den tid, som skötandet af ett stort hushåll lämnade henne öfrig, för att utbilda sig till målarinna af landskap, blommor och porträtt. Konstföreningen inköpte längre fram flera af hennes målningar, bland hvilka i synnerhet blomstermålningarna utmärkte sig för mycken friskhet i färgen och kraft i utförandet.

Med afbrott endast under åren 1884 till 1888, då hennes make var chef för Göta artilleriregemente, och då hon var bosatt i Göteborg, ägnade hon en stor del af sin tid åt målning.

Hennes sista större arbete var ett porträtt af sonen, kapten Oswald Kuylenstjerna, iförd ordensdräkt såsom styrande recor i Göta Colduorden, i hvars högtidssal i Göteborg porträttet finnes upphängt.

Intresset för konsten hindrade icke Amalia Kuylenstjerna att ägna ett lifligt intresse åt den moderna svenska litteraturen, men till sin lifsåskådning lät hon sig icke påverkas af 1880-talets materialism, utan hämtade näring för den religiositet, som var ett af de mest utpräglade dragen i hennes personlighet, i främsta rummet ur Swedenborgs skrifter, som hon under sin vistelse i Stockholm mellan åren 1875 och 1884 lärde känna genom den framstående nykyrkliga predikanten, pastor A. Th. Boyesen.

Det fordrades en icke ringa grad af sinnets spänstighet och energi för att på en gång kunna ägna sig åt hushåll och målarekonst och för att på det andliga området kunna förena två sådana motsatser som den tidens Strindberg och Swedenborg.

Med detta rika intresse för konst, musik, litteratur och framför allt för naturen och religionen förenade öfverstinnan Kuylenstjerna

ÖFVERSTINNAN AMALIA KUYLENSTJERNA,
FÖDD HÆFFNER.

i högsta mätto ett praktiskt verklighetssinne. Med samma skicklighet och ihärdighet som hon målade en tafla, kunde hon klippa till en klädning eller tillreda en utsökt rätt. Om hennes intresse och erfarenhet på kokkonstens område vittnar en diger handskrifven kokbok.

Då hennes man aflidit 1888, flyttade öfverstinnan Kuylenstjerna åter tillbaka till Stockholm, där hon tillbringade sina tjugo sista lefnadsår, bibehållande ända in i det sista ett sällsynt ungdomligt sinne och ett lifligt intresse för allt hvad som tilldrog sig.

Under sin sista, mer än halfårslånga sjukdom lade hon i dagen ett sällsynt sinneslugn, mod och själfbehärskning.

I stilla frid lämnade hon, nyss fyllda sextiosex år, sitt jordiska lif den 8 januari, djupt sörjd och i ett välsignadt minne bevarad af sonen, tvenne döttrar, elfva barnbarn samt en talrik krets af sörjande anhöriga och deltagande vänner. På hennes graf å Nya kyrkogården i Stockholm skola inom kort läsas följande ord, som utgöra en sammanfattning af det bästa i hennes ljusa och trösterika lifsåskådning:

DÖDEN ETT STEG TILL LIFVET.

Moralen på förfall?

I IDUN HA med anledning af Tore Blanches nog så utmanande artikel om vår ungdoms sedliga nivå ett flertal pennor med mer eller mindre hetsighet och ensidighet tagit till orda för att dels försvara, dels angripa de unga och söka utreda hvar felet ligger till deras påstådda moraliska förslappning och hvar bote-medlet kunde vara att söka. Med följande sansade och sakrika artikel af det kända märket Metta Greger, hvars åsikter i det stora hela sammanfalla med våra egna, anse vi härmed meningsutbytet för denna gång afslutadt.

SOM BEKANT för intresserade har den första internationella kongress för moralpedagogik ägt rum i London den 25—29 sistlidne september. Nästan alla stater i Europa och dessutom Förenta staterna, Mexiko, Japan och Kina voro representerade. Man utgick från den grundprincip att meddelande af kunskap icke vore skolans enda eller hufvuduppgift, och "karaktersbildningen i skolan" utgjorde kongressens stora tema. Fransmännen hade infunnit sig stolta i medvetandet af sin nyss fullbordade bragd: skilsmässan mellan kyrka och skola. "Vi tro icke längre på gudomen, utan på mäskligheten, vår heliga skrift är icke bibeln, utan den mäskliga själen," förkunnade deras främsta talare med patos. Englands stämning var, ifall den skulle bedömas efter kongressen, aldeles den motsatta. Nästan alla engelska talare och talarinnor höllo religionen och särskildt bibelstudiet för ett oersättligt stöd för moralen, och de gånge utan tvifvel uttryck för en djupt rotad öfvertygelse hos en stor del af sitt folk. I fall icke en kvinna, representant från arbetarhåll, höjt sin stämma till protest häremot, skulle kongressen kunnat aldeles glömma, att i England nyligen starka fejder ägt rum med anledning af "Educational bill", som gällde frågan om interkonfessionella skolor. Tyskland och de andra nationerna trädde mindre i förgrunden vid denna frågas behandling, de understödde emellertid Englands och Frankrikes bestämda fordran på moralundervisnings införande i skolorna — vare sig bredvid eller utan religionsundervisning. Icke som abstrakt kunskap, bud och regler, utan så, att de unga människorna få en inblick i det kaos af mäskliga egenskaper och förhållanden, som utgör lifvet, och i sammanhang därmed lära känna och akta sedelagarna. Viljan måste finna vägledning. Moralundervisningen måste föra fram till den själfuppföstrans teknik, som individen ovillkorligen har behof af. Moralpedagogiken behöfde, som hvarje annan vetenskap, att specialister ägnade sig åt den, men mer än alla andra vetenskapsidkare måste dessa akta sig att icke förlora förbindelsen med andra vetenskaps- och lifsområden. Psykologi och sociologi voro de närgränsande. Uppfostran är ingen sak för sig, det gifs ingen moralisk utveckling utan en social. Eller — som en tysk professor uttryckte samma mening: den etiska och sociala

frågan äro så nära förbundna, att den ena blott kan lösas tillsammans med den andra.

Delegerade från snart sagdt hela världen, hvilkas lifskall är att fostra ungdom och som alla ha en fond af erfarenhet om sådan, äro sålunda af en och samma mening: det nutida släktet behöfver främst af allt moralundervisning eller med andra ord att moralen höjes. Ett land som England är i stort taget öfvertygad, att bibeln ännu är bästa källan för moral-kunskap och moralens säkraste stöd. Vore det icke att afsikligt göra sig döf, om man ville fränkänna dessa mångas mening en verklig betydelse? Men om kongressens uttalanden få gälla som sanningar, gifva de då inga lärdomar?

Många af våra egna pedagoger och många i kampen mot sina barn uppgifna föräldrar beklaga numera öppet ungdomens själf tillräcklighet och upprörande brist på hänsyn i både ett och annat fall. På samma gång ligger det någonting befriande i vetskapen, att den unga flickan eller unge mannen ur somliga nutidshem är starkt på väg mot idealet.

I den meningsstrid, som sedan någon tid levereras i Idun, om fastställande af vår bildade ungdoms moraliska nivå och om anledningarna till dess eventuella sänkning, har från ett håll den sensuella "litteraturen", från ett annat "föräldrarna" fått bära "skulden".

Att så där utan vidare peka på en bestämd punkt och säga: där är felet! — är icke det att alltför snävt begränsa sin syn på en nationell företeelse — om nu den moraliska sänkningen vore bevisad, hvilket den dess bättre ju icke är, för så vidt det rör vårt lands bildade ungdom. Sensuell litteratur, uppenbart anlagd och beräknad att just på grund af sin sensualitet "gå åt", måste väl alltid oroa en omogen ungdom genom att oskära dess fantasi. Men böjelsen för eller viljan till det rena, denna vilja, som vuxit till medvetenhet i ett sedligt rent hem eller som successivt utvecklats genom skolans målmedvetna undervisning, viljan står stundom emot de skarpaste anlopp utifrån. Vi se här och hvar ungdomens afsmak för hvad den kallar orätt och fult måla sig i indignationens flammande rosor på kinden och fuktiga glans i ögat. Dessa ha börjat sin själfuppföstran, de sitta inne med en viss "teknik" och det blir dem lättare att undkomma oskadda. Skydda sina barn från dålig litteratur kunna nog inga föräldrar. Finns hos de unga böjelsen att studera moraliskt besudlande alster, äro väl utvägarne att nå fram till förförelseböckerna mångfaldiga, äfven om någon dylik volym aldrig hittat fram till föräldrahemmet. Mekaniska skyddsskrankor äro visst ganska värdelösa.

Exemplet i jämnbredd med kärlek är det bästa bland uppfostringsmedel, heter det ju. Med exemplet är det i vår tid väl inte alltid så helt. Om en del ungdom, som kanske saknar sin pappa från mammas andra gifte eller sin mamma från pappas tredje äktenskap o. s. v. skulle känna det kallt omkring sig och börja spana efter värme utom hemmet eller tycka sig berättigad att också experimentera med kärleksfenomenet, vore ju detta så att säga rätt naturligt. Men äfven vid sådana omständigheter gör sig ofta ett eller annat bättre inflytande gällande.

I många fall är det skolan, eller närmare preciseradt någon viss personlighet där. Om en och annan lärarinna eller lärare visste, hur hennes eller hans väsens makt blifvit många känsliga ungas "hållpunkt" i lifvet, något som hjälpt dem igenom de stora kriserna, skulle

den ensamhetens järnkrona, som kanske tynger pannan, gjuta en mild glans öfver hela tillvaron.

Att ungdom, i samma mån som hem och skolor allmänt ta afstånd från all religiositet, blir mer och mer moraliskt okänslig, det är, tror jag, en erfarenhet som vår nation håller på att göra, på samma gång den får iakttaga, hur just ett stort antal af vår bildade ungdom öppet fylkar sig kring det kristna banéret på ett sätt, som förut ej är känt.

Hur söndersliten är ej mänskligheten just nu! En innerlig religiositet, som för sitt Kristus-barn icke har behof af dogmernas alla mantlar, tränger sig fram äfven inom kyrkans gotiskt hälfda orubblighet. Där utanför är gudom allenast en myt, endast öfvermänniskan i sin strålände mänskliga rustning har fört världen till dess nuvarande punkt och skall föra den vidare till — det stora okända. Förhållandet mellan könen har nått en ödeläggande ömtålighet, emedan frågans sociala sida ej kunnat komma till lösning. Lifestörsten hos miljoner människor, som förr i slö resignation sågo på, hur andra drucko, har ökat ända till mordlystet kval. Nutida arbetsmetoder fresta mänskliga nerver hårdare än flydda dars verksamhetspraxis.

Hur skulle vare sig ungdomen eller dess målsmän under sådana ställningar och förhållanden kunna vara utan vank?

Det är föga underligt, om de unga inte alltid veta skillnad på höger eller vänster, om de ibland ta simlismycken för äkta, om de af falska toner stundom låta lulla sig till en ödesdiger sömn. Mot misstag skyddar dessvärre inte ens ålderdom. Om det tillåtes mig en sådan hädelse, skulle jag i detta sammanhang önska, att ett nytt föräldrarnas århundrade inte måtte låta vänta på sig alltför länge, sedan nu barnen haft sitt.

Att en och annan ungdom, helt bedöfvad af den moderna "erotikens giftblomma", gått vilse i lifvet, är väl att djupt beklaga, men hvilka genombrott i de mänskliga åskådningarna ha ej kräft sina offer? Och att vi nu stå inför afsnittet af en ny period med förändrade synpunkter på hvad man hvardagligen kallar himmel och jord, det är väl den förkänslan, som med- eller omedvetet öfvar sitt inflytande på både gammal och ung.

METTA GREGER.

Ännu en gång: Hvems är skulden?

I NR 3 AF IDUN förekommer en med "Cosmopolite", undertecknad, skäligen hopgyttad och ologisk "replik" mot undertecknad. Af princip inlåter jag mig icke i svaromål mot en person, som icke träder öppet fram. Då viktiga frågor behandlas från olika ståndpunkter böra de, som yttra sig, personligen stå för sina ord och icke undansticka sig. Ansvar för uttalade åsikter och påståenden utplånas genom anonymitet. Jag vänder mig därför här direkt till Iduns läsekreter.

HVEMS ÄR SKULDEN till den slapphet, som i så stor utsträckning präglar vår tids sedliga åskådning och som i så många tusen sinnen och hem vållar olycka och sorg, stundom för hela lifvet?

Att hem och föräldrar härutinnan drabbas af drygt ansvar, är själfallet och har aldrig af mig blifvit bestridt; tvärtom har jag i min förra artikel ställt en maning äfven till dessa makter att bättre än hittills göra sig gällande som sin ungdoms ledare.

Men jag har lagt *hufvudansvaret* på den fria kärlekens litteratur — och gör så fortfarande. Ty det är denna, som med intellektuellt slipade, men förgiftade vapen beväpnar de unga och genom att infoga lösaktigt lefverne såsom ett hufvudmoment i ett helt system af modern lefnadskonst undergräfvat hemmens och skolornas uppfostran samt förstört ungdomens naturliga och sunda sedlighetsinstinkter.

Under en falsk skönhets- och frihetsläras dogmer har i stort omfång nutidsungdom kritiklöst fått uppväxa. Hvarje motstånd mot denna krasst materialistiska, af ansvarslös sinneslystnad mättade åskådning söker man alltid bemöta och affärda med för länge sedan utslitna och intetsägande godtköpsord: tantmoral, ömkligt pryderi och trånghet.

Men hvilken åskådning är trång om ej den, som bohemen förfäktar!

I min förra artikel förekommer intet lösryckt citat ur Ellen Keys skrifter, men väl ett påpekande att hon faktiskt i starkaste ord anbefaller en skrift, hvars tydligt uttalade enda och bestämda syfte är att förmå de högre klassernas unga kvinnor att omfatta den "fria" kärlek, som mer än något annat skall ödelägga kärlekens ädelhet, samvetets känslighet och deras framtida lycka.

Den anonyma replikanten söker gång på gång inbilla Iduns läsare, att jag i min artikel mot den erotiskt slippriga litteraturen särskildt åsyftar flickor på barnets stadium.

Så är alls icke förhållandet. Jag talar, som synes i hela min artikel, om de vuxna unga flickorna, o:n unga kvinnor.

För öfrigt — då replikanten säger sig aldrig ha hört, att "flickor på 16—17 år, ja, t. o. m. yngre läsa moderna romaner", så vittnar detta uttalande om en långt gående naivitet och ovetenhet, trots att replikanten enligt egna ord "rest och sett ganska mycket".

Unga flickor vid denna ålder, åt hvilka Sveriges lag för några år sedan gaf rätt till äkten-skap vid fyllda 15, nu fyllda 17 år, äro för visso i synnerhet i våra dagar tillräckligt utvecklade för att ryckas med af erotikens förkunnare. Men de äro däremot icke nog kritiska att öfverskåda konsekvenserna och förstå de många hemliga driffjädrarna till detta slags författarskap.

Mer och mer vakna och organisera sig krafter i vårt land för att upptaga en systematisk strid mot den täta och brokiga väfnad af lögn, som så länge fått breda ut sig. Sveriges kvinnor börja att med allt klarare ögon varsna, hvad slags skönhet och frihet det är, som den moderna lifsläran vill sätta i högsätet såsom vårt släktes nya ideal.

"Aggressiv" måste man vara vid bekämpandet af en falang, hvars framryckande man ser ledsagadt af nationellt och sedligt förfall och af vidtgående olyckor för otaliga enskilda hem och individer.

Jag frågar: kan mänsklig utveckling främjas utan strid och kan en sådan föras helt beskedligt och utan aggressivitet?

Härmed är å min sida i Iduns spalter meningsutbytet slut.

Tärna 19 jan. 1909.

CECILIA BÄATH-HOLMBERG.

Mjuk och elastisk gång

tillhöra de egenskaper som gjort

till

"Damernas Favorit". Ludvig Traugott, Stockholm.

Försäljes i finare skoaffärer öfverallt — till populära priser — och tillverkas af

Efter den betan beslöt jag att låta saken bero tills vidare och i stället bedja Iduns värderade läsarinna om ett råd, hur i föreliggande fall bör förfaras för att på ett taktfullt och fint sätt åvågbringa en ändring till det bättre. Vår kärlek och lycka får icke störas af denna bagatell, men en ändring måste ske.

Emellertid har jag nu gjort en rätt viktig erfarenhet. Jag har upptäckt ett nytt villkor för att kärleken skall kunna bestå, som jag aldrig hade tänkt på förut, och det hufvudvillkoret är: på båda håll *rena underkläder* och *flitig vattenbehandling*.

Till sist önskar jag för att undvika missförstånd framhålla, att jag med denna bekännelse icke vill på minsta sätt antyda, att kvinnorna i allmänhet skulle vara mindre renliga än männen. Härom yttrar jag mig icke, då jag saknar jämförelsematerial. Jag är i stället öfvertygad om att det i många äktenskap är hustrun, som får spela min roll i ofvan berörda afseende. Benägna svar torde sålunda kunna få intresse för ett flertal, och det är endast på denna grund, som jag vågat anhålla om plats i Iduns spalter för ofvanstående rader.

Då min hustru själf icke läser Idun, behöfver jag icke befara ett igenkännande med åtföljande scen. Jag har tvekat att på detta sätt öfverlämna saken till offentligheten, det skulle kunna synas som ett förräderi och svek mot Lisa, men afsikten är ju att befästa en lycka, som är i fara att grumlas, och då må väl ändamålet helga medlen.

Att jag just vändt mig till Idun, beror på den känedom om tidningen jag har förvärfvat i mitt föräldrahem, att nämligen alla hemmets frågor på ett lugnt och värdigt sätt där kunna diskuteras.

Med utmärkt högaktning.

OLLE.

Hjälp Hjälpredan!

En pristäfling för våra praktiska damer.

I FÖRHOPNING att kunna göra innehållet i vår månadsbilaga IDUNS HJÄLPREDA FÖR HEMMET ännu mera värdefullt och omväxlande, vända vi oss härmed till vår läsekrets, särskildt husmödrarna, hvilkas erfarenheter inom sitt fack det vore dålig ekonomi att icke tillgodogöra sig, med inbjudan till en pristäfling öfver ämnen rörande hemmet och hushållet, exempelvis nedanstående:

1. *Våra döttrars utbildning till goda husmödrar.*
2. *Huru inreder man billigast ett trefligt och vackert hem?*
3. *Konsten att hushålla i dyra tider.*
4. *Metod i och lämplig fördelning af arbetet inom hemmet.*
5. *Bakning i hemmet.*
6. *Köket.*
7. *Tvätt och strykning.*
8. *Handarbeten.*
9. *Råd och rön för hus och hem.*
10. *Tjänarinnornas arbetstid och ledighet.*
11. *Ungdomens arbete och nöjen.*
12. *Kläde- dräkten hemma och borta.*
13. *Fruns fristunder.*
14. *Skönhetskonst, såsom fötternas vård; gången; kroppens hållning; hyn; munnen och länderna; håref; händerna; figuren; ett behagligt utseende m. m.*

Täflingsskrifterna — som ju naturligtvis i många fall komma att utgöra större eller mindre kollektioner af praktiska rön och recept, där dock hvarje särskild artikel ej får upptaga mer än högst tre sidor i Hjälpredan — böra vara insända *senast den 1 mars* under adress: Hjälpredans Pristäfling, Iduns Redaktion, Stockholm.

För de bästa och rikhaltigaste bidragen eller kollektionerna, som inkomma, utdelas *sju pris: ett första pris å sjuttiofem (75) kronor, ett andra å femtio (50), ett tredje å tjugofem (25), två å femton (15) och fem å tio (10) kronor.*

Stockholm i jan. 1909.

Red. af Iduns Hjälpreda.

DET VAR också därför hon aldrig trifts i Paris. Där tillhörde man liksom aldrig sig själf, man var en slafvinna under alla de miljoner kosmopolitiska njutningsmänniskor, som fordra, att de sceniska konstnärinnorna skola vara deras rodocker. Där fick man ej bestämma öfver den minsta småsak af sitt hvardagslif: man fick ej ens klä sig som man ville, inte tala sitt eget kära Trasteverespråk, inte äta mackaroni till alla mål, om man hade lust, man måste ständigt gå omkring med ett förtjusande leende och svarfva spirituella franska repliker, äfven då man hade den största lust att svära och säga *Accidente!* och *Porca madonna!* Hon hatade *le chic*, parisarnes fetisch och skoningslöse tyrann, och hade föresatt sig att visa, att hon kunde bli en världsdiva utan att ha blifvit utnämnd till denna värdighet af bulevardernas flanörer.

Därför styrde hon också genast kurs till de mindre blaserade och öfverförfinade världsdalarna, där hon trodde att man lättare skulle kunna få vara sig själf och slippa ta dessa tusentals hänsyn till andra från morgon till kväll.

Hon tillbragte fem år i södra och norra Amerika, ständigt på resande fot, och for sedan hem till Rom med Pietro och med en förmögenhet på ett par miljoner.

Hennes Romvistelse hade två ändamål. Först och främst gällde det att placera pengarna.

Som romersk kvinna af folket hade hon i blodet en stark misstro till banker och allt slags "affärer". Hon gjorde dock ej som sina medsystrar, lade ner sina kapital i guldsmycken och ädelstenar; det var för opraktiskt. Hon köpte tomter och hus. Fastän flere år gått efter den stora romerska byggnadskraschen, kunde man ännu i Ludovisikvarteret få praktiga tomter för en spottstyfver, somliga till och med halft bebyggda eller åtminstone med grunden lagd; och ännu voro materiel och arbetslöner billiga, så att nu var rätta tiden att bygga. Fulvia kände en byggnadsingenjör, som studerat arkitektur i Österrike och nu gick sysslolös i Rom, väntande på uppdrag; honom fick hon för billigt pris till att göra upp ritningar. På hennes nyförvärfvade tomter reste sig under de närmaste åren två eleganta villor, en pompejansk och en i Jugendstil. Den tredje tomten var redan bebyggd med ett vanligt fyra-våningshus, uthyrdt från källaren till vinden, och det skänkte hon till Pietro medels i laga form upprättadt gåfvobref mot det att han skötte hennes affärer — d. v. s. gjorde utbetalningar och höll ett öga på byggmästarne — samt förband sig att stanna i Rom. Ty det var hennes andra ändamål med Romresan.

Hon hade i längden tröttnat på att ständigt ha en äkta man i hälarerna. Hur föga lust hon än hade att göra några äktenskapliga snedsprång och hur öfverseende och undfallande Pietro alltid varit, så kändes det ändå som ett ok att ständigt ha bredvid sig en människa med lagliga anspråk på ens jag. Fulvia höll af Pietro, och mången gång måste hon rent af skrattra åt sig själf, då hon tänkte på, att hon aldrig älskat någon annan man. Men han var en boja, och han måste bort. Hvem vet, förr eller senare kunde det ju falla henne in att vilja bita i den förbjudna frukten eller försätta sig i någon situation, där det är genant att ha en äkta man bakom sig, och då var det ju bättre att skiljas i tid och i den största sämja.

Pietro älskade henne visserligen fortfarande på sitt rättframma sätt, som var så behagligt fritt från allt svärmeri, all romantisk förkonstling, och det skulle kanske ej bli så lätt att göra sig af med honom, men Fulvia tog sin människokänedom och sin kvinnolist till hjälp. Ett år i förväg började hon högljudt förebrå sig, hur illa hon handlade, som drog Pietro från hans litterära lifsuppgift och narrade honom att föra en impressarios kringflackande lif i stället för att sitta i Rom i lugn och ro och skildra det moderna hufvudstadslifvet i de romaner och dramatiska arbeten, som Italien nu alltför länge väntat af honom. Han försökte att slå bort detta samtalsämne, dels af medlidande med Fulvias samvetskskrupler och dels i ett halft bäfvande medvetande af sin lättja, men hon lämnade honom ingen ro; utan att någonsin behöfva tillgripa långa öfvertalningar lyckades hon genom skickligt inpassade små häntydningar och utrop småningom suggerera honom den tanken, att han kastade bort sin framtid som författare för hennes skull och att han nu, då hon egentligen ej längre behöfde honom, borde kunna ha rätt att tänka litet på sig själf.

Presenten af det präktiga huset vid via Buoncompagni och uppdraget att på lediga stunder vara Fulvias homme d'affaires gjorde också sitt till att försvaga hans motstånd, då hon äntligen på allvar ryckte fram med sitt förslag, att han skulle stanna i Rom — husets afkastning gaf honom ju mer än tillräckligt att lefva af —, och att de hädanefter i all vänskap skulle betrakta sig som separerade makar, hvar och en med rätt att gå sina egna vägar. Han gick in på allt, flyttade in i en förtjusande liten entresol, som nyss blifvit ledig i *hans* hus, och köpte ett ris papper till sina blifvande litterära arbeten. Efter en elegant afskedssupé på tu man hand mellan ristorante Venetes rosenspaljéer svor han henne evig trohet vid himlens stjärnor, som blinkade ironiskt åt honom, och skildes från henne i den tron, att hon gjort ett stort offer för hans skull.

De brevväxlade sedan ofta, alltid i den vänskapligaste ton, ehuru det mest gällde affärer, och han skref visserligen att han aldrig skulle upphöra att älska henne och vänta på henne, men för Fulvia blef det för hvar dag som gick allt tydligare, att de hade sett hvarandra för sista gången.

Fulvia Rosani var nu tjugusju år och stod på höjdpunkten både som världsskönhet och konstnärinna. För att öfvertyga sig om det förra behöfde hon blott kasta en blick i spegeln eller i fotografihandlarnes fönster, där hon fortfarande dominerade i alla möjliga format och attityder. En gång gjorde hon det experimentet att stanna öfver några timmar i en tysk stad, där hon aldrig haft en tanke på att uppträda och man således ej väntade henne, och då hon gjorde en promenad uppåt den förnämsta handelsgatan, såg hon till sin stora glädje sitt eget porträtt i hvar tredje fönster; Cléo och Cavalieri voro där också, men de hade måst maka åt sig för henne. Hon skratade högt af förtjusning och skickade in sin från Rom medförda äkta trasteverinska kammarjungfru Marietta att köpa en låda Rosanicigarrar och en dito Rosanitvål, bägge försedda med hennes porträtt. Något minne skulle hon väl ha af en så angenäm stund.

Som operadiva var hon allsmäktig. Hon behöfde numera ingen impressario, hon skötte hela maskineriet genom några telegram; hennes villkor voro kända af alla världens operadirektörer, och man visste också, att de ej medgäfv

Skönhet är makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfymeri Louise,
— Stockholm. —

Mitt första författarskap.

“Le brav général” och gymnasisten.

Ett skolpojksminne af MARI MIHI.

någon appell. Först och främst: inga Wagnerroller. Liksom nästan alla sina landsmän afskydde hon Wagner som en representant för den germanska dimmigheten och påstod, att det intresse för honom, som under de senare åren yppat sig i Italien, endast var hyckleri, snobbism. Själfr var hon sångerska, förklarade hon, och vill sjunga musik och poesi, inte algebra och filosofi. Hon höll sig till de äldre och nyare italienska kompositörerna samt dessutom Délibes och Bizet, hvars Carmen var hennes favoritroll — en Carmen från Trastevere, som ersatt de vansinniga operakostymerna med en romersk cigarrarbeterskas sjaskiga torftighet —; ibland nedlät hon sig till att kreera hufvudrollen i någon ny opera af Massenet eller Puccini, i fall det kunde försiggå i någon stad, där hon trufdes, t. ex. Monaco eller Milano. Hon hade ett suveränt valde öfver tekniken både i fråga om sång och spel, kryddade upp de utslitna paradrollerna med många små egna påfund och gaf därigenom ny färg och karaktär åt roller, som för längesedan sjunkit ner till schablon. Hon var ännu mycket road af sitt konstnärskap; alla yttre svårigheter och obehag i en operadivas lif hade hon från början skakat af sig — hon band sig t. ex. aldrig genom något kontrakt —, och hon visste, att den dag hon skulle tappa smaken för att uppträda offentligt, var hon tillräckligt rik både på guld och lagrar för att kunna dra sig tillbaka.

Först hade hon nu ett engagemang i Petersburg. Hon frapperades af den halft parisiskt, halft österländskt barbariska lyx, som utvecklades där, och började undra, om *den* kanske vore en upplevelse värd att göra. Hon hade aldrig haft smak för lyx, den var besvärlig och tidsödande, och hennes ojämförliga skönhet behöfde den ej för att göra sig gällande. Men nu kom en ung, blond storfurste och lockade henne med sina asiatiska skatter. Hon ryckte på axlarna åt alla diamanter och ädelstenar med konstiga namn, som han ville låta regna öfver henne, men det kunde ju vara pikant att vara officiell älskarinna åt en man, som stod på det näst öfversta trappsteget af det heliga Rysslands tron. Hon stod endast ut med det i en vecka. Det var ju visserligen ganska lustigt att midt på ljusa dagen fara fram och tillbaka på Nevski Prospekt vid prinsens sida i ett sagolikt ekipage med spannf af tscherkessiska hästar, begäpad och ödmjukt hälsad af det ryska folket, men hennes storfurste var rå och despotisk, och hon ledsnade nästan genast på alltsamman. En kväll, då hon väntade storfursten i sin med idiotisk prakt utstyrda våning vid Nevski, lät hon Marietta samla ihop alla italienska musikanter och gipssäljare hon med konsulatets tillhjälp kunde träffa på, bjöd dem på mackaronifest i sin matsal, och då storfursten kom instormande, höll hon just på att dansa salterello med sina lätt berusade unga landsmän på den persiska mattan i malakitsalongen. Han gick fram och gaf henne en örfil. Hon gaf honom en igen, minst lika kraftig, och utbrast på italienska:

“Mätte du dö mördad, du son af en präst —!”

Storfursten förstod ej, hvad hon hade sagt, men salterellodansörerna kiknade af skratt. Dagen därpå lämnade hon Petersburg.

Fulvia gjorde ännu ett försök att få smak för *la vie à outrance de grande aventurière*, men det lyckades henne lika litet nu, hon tycktes afgjordt vara för borgerlig i sina tycken och vanor. Det var någonstädes i Sydamerika, i en republik, som ständigt låg i fejd med sin grannstat.

(Forts.)

UNGDOMSTIDEN LIDER i allmänhet ingen brist på idealer, och under min skoltid hade jag råd och lägenhet att under loppet af en enda vecka till- och afsätta flere dylika än jag sammanlagdt bestått mig med under dessa senare år.

Det var en brokig samling af Nybrovikens stålklädda skridskokungar och barnbalernas karamellknappande små prinsessor, af teatrarernas ädla banditer och storpolitikens mera dramatiska banérförare. Men den, som öfverglänste dem alla, var åttioåtlets Frankrikes bländande meteor, “den man på hvilken världen väntar” — Georges Boulanger!

Huru följde jag inte hans karriär i tidningarna — om man får använda denna ridterm på ett människoöde, så var det väl på hans — huru jublade jag inte vid hans lycka och sörjde vid hans fall!

Och en dag i frukostloftet — det var visst våren åttioåtta — tog jag mod till mig och letade fram så många franska lexikon, som funnos tillgängliga, dessa gamla hederliga, af L. J. Hierta utgifna små stereotyperade ordböcker, där du finner alla tänkbara glosor utom dem du för tillfället behöfver. Med ledning af stora Olde slog jag mig sedan ned och skref med skälfvande hand och krokiga rader och bokstäfver af en ordinär kaffebönas storlek samt med ett af hänförelse klappande hjärta, skref ett fyrasidigt dokument till min hjälte, hvaruti jag anhöll om hans porträtt.

Hvad som sker stort sker tyst, heter det. Därför tillställdes äfven allt detta i yttersta hemlighet. Ty för den lyckliga händelse min anhållan blefve beviljad, ville jag att det hela skulle verka med öfverraskningens stegrade kraft på de mina.

Det var en ovanligt lång vecka, den som följde på brevets afsändande. Hvarje dag såg jag nyfiket efter på tamburbordet, om ej postbäraren haft med sig något åt mig från Paris — men lika hopplöst.

Dock, precis en vecka efter den märkvärdiga skrifvelsens expedierande finner jag vid hemkomsten från skolan ett stort konvolut, afstämplat i Seinestaden. Och sedan jag hastigt slitit upp det, fann jag försändelsen innehållande ett kabinettsporträtt af Boulanger i generalsmössa och det historiska blonda hel-skägget. Dessutom fanns bilagdt ett visitkort med orden:

Je me fais un plaisir de vous envoyer ma photographie.

Extas, jubel, hänryckning!

Inom en minut hade min nyförvärfvade skatt vandrat hand ur hand genom hela min familj, tjänstepersonalen inberäknad. Och dagen därpå var den föremål för hela sjätte klassens beundran och afund.

En reporter fick nys om händelsen och affattade en notis om, hurusom en gymnasist i Beskowska skolan i Stockholm dristat skriva till general Boulanger, samt att den ryktbare beundran och afund. En reporter fick nys om händelsen och affattade en notis om, hurusom en gymnasist i Beskowska skolan i Stockholm dristat skriva till general Boulanger, samt att den ryktbare franske politikern, hvilken måhända redan i morgon kunde väntas vara den oroliga re-

publikens enväldige diktator, hade begåfvat skolpojken med ett namntecknad porträtt och en förbindlig rad. Denna notis klippes sedan af andra blad. Och på detta sätt vandrade inom kort mitt brefskrifvare-tilltag genom svenska pressen.

Att efter detta min Boulanger-beundran ej längre skulle veta af några gränser, var en själfklar sak — och ännu den dag i dag söker jag försvara hans namn, då den en gång så ryktbara trion: *Boulanger-Rochefort-Dillon* kommer på tal och nedskälles, söker rentvå hans eftermäle — för de gamla minnenas skull! —

Hans röda nejlika blef — och förblef — min älsklingsblomma, och *En revenant de la revue* min favoritmelodi. Jag studerade hans korta och äfventyrliga storhetssaga så samvetsgrant som alla tänkbara, till hands stående medel erbjödo. Och dessa mina trägna studier resulterade omsider i det föredrag, jag samman-skref och uppläste för den andäktigt lyssnande sjätte klassen.

Ett par år därefter, två eller tre korta år med strålände sol och långa, mörka slagskuggor — och hans stjärna hade fallit. Hans hvita häst, som trofast burit honom på Marsfältets och St. Cyrs defiléer, syntes inte längre i Akacia-allén; hans namn försvann från de mångskiftande valmötesplakaten, och karikatyrtecknarne spetsade sina ritstift mot andra ryktbarheter. General Boulanger vistades som landsflyktig i London, hvarifrån han, modlös och besviken, sedan den skimrande bubblan brustit, reste till Bryssel, där ridån föll för hans lefnads drama. Ack, han var redan förut en död man, hvars tragiska slut endast tjänade till att låta hans namn för ännu en gång, för allra sista gången löpa genom världen.

Och nu är hans plats förgäten, han, hvilkens rykte dock flugit så vida, att till och med en liten skolpojke långt borta i Ultima Thule ur tidningar och broschyrer plockade rätt på hans lefnadsöden för att uppbygga sina klasskamrater därmed.

Måhända var aldrig Riddaren af Den röda nejlikan den hjälte jag gjorde honom till. Måhända var han det också. Dock, därpå kommer det mindre an. Allt beror ju på vårt sätt att se på världen, och på hvad som i världen blomstrar och dör och lider och jublar.

Och den har ovillkorligen större utsikt att råka målet, som söker hjärtan och som tror på dem, sedan han funnit dem, än den, som med kritiskt kallsinne granskar brister och miss-tag, som benar sönder och skakar på hufvudet för att hamna i ett nejsägande *nil admirari*.

Jag har ännu det där föredraget liggande bland mina papper. Det är det första jag skrivit, utom de obligatoriska skolkriorna, det blef mitt första författarskap.

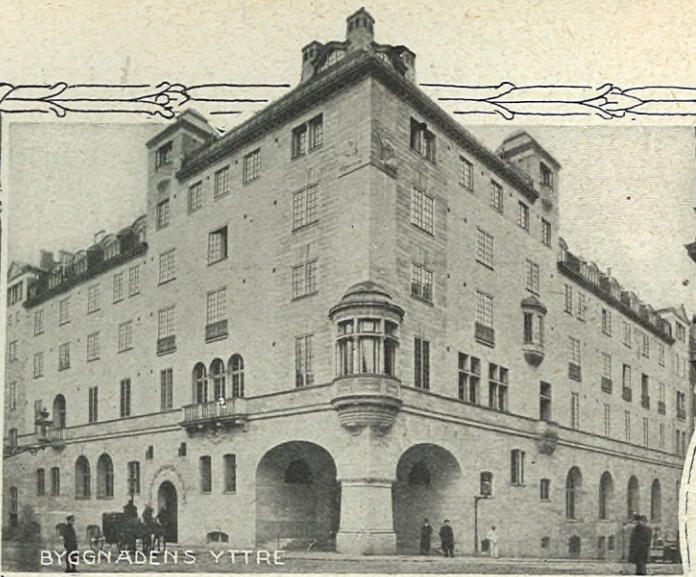
MARI MIHI I UNGDOMENS VÅR.

LUZERN

o Förmäm vistelseort under sommaren. o
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: “National”.

NUTIDENS pilgrims-
skaror heta turister,
och deras Mekka är södern,
om de bo i norden, och
norden, om de bo i södern.
De komma icke i grofva kå-
por och med rep om lifvet,
och de nöja sig ej med
torrt bröd och en dryck
vatten. De fordra god mat,
väl tempererade viner och
mjuka bäddar. Därför
anropa de ej helgonen, men
hotellvärdarne.

BYGGNADENS YTTRE

Vår Nord och Sö
Grand Hôtel Ro
dess skapar

ARKITEKT
ENGSTRÖM

SÅ SNART någon ny publik lokal
blir färdig i Stockholm, hör man
vanligen sägas om densamma, att den
saknar motstycke i Europa, ett påstående,
hvilket också ofta har fog för sig. Det
lilla "fattiga" landet med en hufvudstad
af öfver hundra miljonpalats och
många andra lyxens agremanger, ger sig
inte med mindre, då det gäller att
mura upp ett bankhus, ett hotell eller
en teater. Rekordet kan dock stundom
ha en tråkig afvigside. Men när lyxen
är så gedigen, att den uteslutande
befinnes vara smakfull enkelhet och
praktisk komfort, då känner sig stock-
holmaren glad och stolt på sin stads
vägnar och vill gärna för hela världen
presentera sin nyvunna egendom.

En sådan pärla bland moderna
byggnader är det nyss öppnade Grand
Hôtel Royal, ett karanseraaj, där
sydländsk färgprakt och sydländsk
vegetation enat sig med nordisk värme
och hemtrefnad till ett förtjusande helt.

Ni kommer till exempel in där en
skum, råkall vinterkväll och ni blir
glad som en skolpojke en söndags-
morgon, då ert öga möter den tjusande
vinterträdgården med sina blomster-
grupper, palmer, gräsmattor och i mitten
den sorlande fontänen, hvars vatten-
strålar underifrån belysas af olikfärgade
elektriska lågor. Ni äter en god och
billig middag i den med mahogny-
boaseringar och vackra väggmålningar
af fröken Lotten Rönnqvist smyckade
matsalen, sedan intar ni ert kaffe i
kaféet på andra sidan, och allestädes
har ni framför er vinterträdgårdens

ENTRÉHALLEN

FRÅN FESTVÄNINGEN

SÄLSKAPSRUM

STORA KAFEET

UTSIKT ÖFVER VINTERTRÄDGÅRDEN

och Göder mötas Hôtel Royal och dess skapare

PARTI AF VINTERTRÄDGÅRDEN

SÄG MIG hurudana hotell ni ha, och jag skall säga er, hurudant ert land är, kunde man med omskrifning af en känd frans yttra på tal om en ords lämplighet som turistled. Sverige har först under de båda senare decennierna blifvit de goda hotellens land. Som rikets hufvudstad ägnar och anstår går den i spetsen med förstklassiga hotell och det senast färdigblifna, af hvilket här meddelas en bildserie, jäfvar ingalunda denna sats.

panorama, dess blommor och dess om gamla slottsmurar erinrande väggytor. Eller ni är resande och får er anvisad ett af de hemtrefliga gästrummen, eller också tillhör ni någon af Stockholms många sällskapsklubbar, som roa sig med dans eller körsång, och äfven för deras samkväm är där sörjdt på bästa sätt. Hvad alla öfriga afdelningar beträffar, så tjäna de blott att bekräfta de sinnrika och praktiska anordningarne hos det hela.

Det är, kort sagdt, ett idealiskt hotell och en af hufvudstadens sevärheter. Och som dess ej minst märkliga egenskap bör anföras, att det ursprungligen har en kvinnas intelligens och energi att tacka för sin tillkomst. Det är nämligen fru Wilhelmina Skogh, Grand Hotells kända direktis, som gifvit idéerna till den storslagna anläggningen, planlagt densamma, såväl i dess hufvuddrag som i dess detaljer.

Vid hennes sida har stått arkitekten Ernst Stenhammar, hvilken i denna byggnad gifvit det bästa af sin konstnärliga skaparförmåga. Visserligen har han i många af sina föregående verk — vi hänvisa till den nyligen invigda ståtliga Göteborgsbanken härstädes, flera bankhus i landsorten, husen vid Karlaplan, Centralpalatset o. s. v. — ådagalagt sin betydande arkitekttalang, men Grand Hôtel Royal är enligt vår mening hans hittills konstnärligaste bragd, hvilken kan tjäna att värdigt markera hans den 26 nästkommande mars infallande 50-årsdag.

PASSAGEN UTMED VINTERTRÄDGÅRDEN

ETT GÄSTRUM

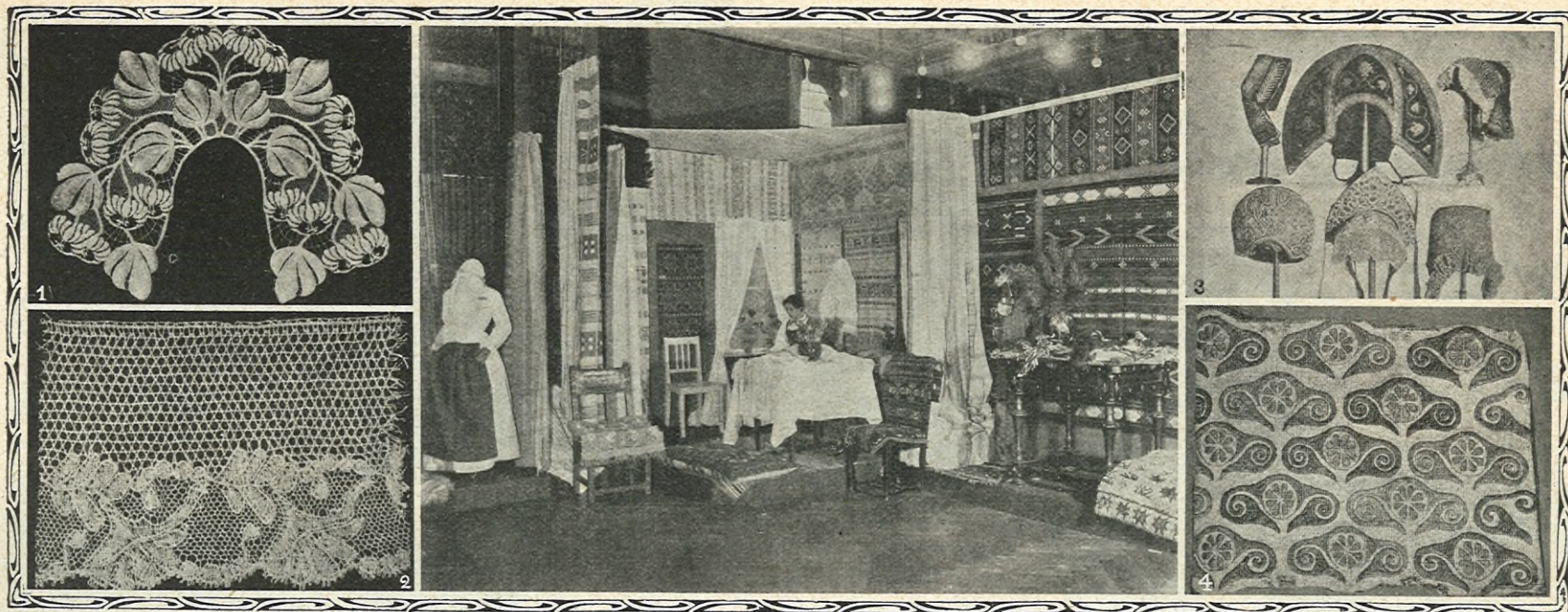

KÖKET

STORA MATSALEN

1. Knypplad spets från K. K. Centralspitzenkurs, Wien. 2. S. k. Buckinghamspets.

Svenska afdelningen på utställningen i Berlin. Blekinge och Floda.

3. Ryska hufvudbonader. 4. Broderi från Grekland efter uråldrigt mönster från Knossos.

Från utställningen af allmogekonst i Berlin.

WERTHEIMS jättelika och praktfulla varuhus i Berlin öppnades häromdagen den bebådade stora internationella utställningen af allmogekonst. Till sin största del är utställningen utomordentligt rik och intressant, och utom Frankrike, som hittills uppträd med ett tomt rum och ett plakat med tillkännagifvande, att föremålen ännu ej hunnit fram, utan sedermera skola utställas, är det nog endast Tyskland själf, som icke tilldrager sig någon vidare uppmärksamhet.

Vår svenska katalog har ett originellt omslag i blått och gult med vårt vapen och en del bandmotiv. Det lilla häftet har dessutom ett synnerligen välskrifven och upplysande text.

Vid en vandring genom utställningen möter man först strax till höger om ingången Norge, där de hufvudsakliga utställarna äro Kristiania Museum och Norsk Husflidforening; det förra utställer en del gamla figurala väfnader, en af dem troligen från 1500-talet, samt en utsökt fin liten samling broderade skjortor, s. k. overdele, från Telemarken; en del äro prydda med brokiga hälsömmar, liknande våra dals, några med kraftigt stiliserade rosmönster i starka färger, andra med broderi, liknande vår dalsöm. Norsk Husflidforening har en vacker och rik samling broderier i Telemark- och Hallingsöm; till de praktiga väfnaderna i äkta och starka färger ha fröken Ar-

bo och Gerhard Munthe tecknat mönster. Fru Werenskiöld har efter sin mans teckningar utfört en del sydda små taflor i linneapplikation af rätt originell verkan. Vackra dräkter från Telemarken och Hardanger förevisas. Möbelindustrien företrädes af en del stolar och skåp, bland dem några högeligen intressanta från Hardanger. En gammal bonde har förstätt att med otrolig fantasi snida ut de vidunderligaste figurer på dem som ornering. Han bygger härvidlag på gamla motiv, men behandlar dem själfständigt och vackert. Den norska afdelningen visar i sin helhet originella och goda saker och ger ett präktigt och färgstarkt intryck. Där råder en lugnande frånvaro af allt billigt godtköpskräm.

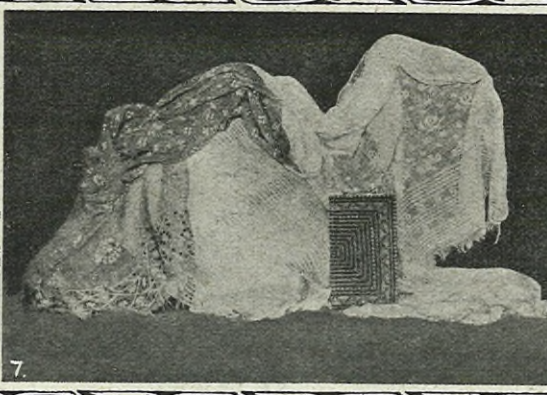
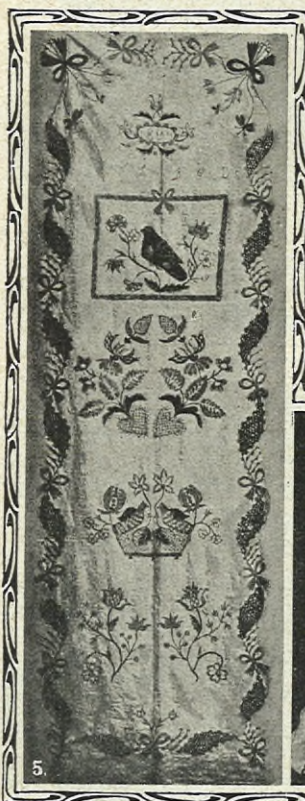
Den ungerska afdelningen är storartad och vacker. Läderarbetena med svarta silkesbroderier visa ett ojämförligt vackert material och äro af ytterst förnäm verkan. En stor samling broderier med svart, rödt eller blått på hvit linnebotten utgöres af sängtäcken, örngåttvar och dräktdelar. Tekniken är egenartad, men har intet särskildt namn. Kalotaseg, en trakt i södra Ungern, har gifvit sitt namn åt dessa broderier. De äro allmogearbeten och begagnas ännu. En mängd vackra gamla bitar försäljas, och för billigt pris lyckades jag förskaffa mig ett stycke, där den ursprungligen starkt röda färgen tvättats ur till förtjusande blekrödt. Mönstret är det för alla dessa arbeten typiska, i det stora hela lika, men dock ständigt varierande — en bred bård af kraftiga, starkt stiliserade, ytterst hopträngda, dekorativa former. Ungarischer Landesverband für Hausindustrie, Budapest, utställer utom allt detta äfven moderna arbeten af god verkan. Den nyss omtalade tekniken har med fördel användts till dräktbroderier i hvitt på hvitt. Genombrutna arbeten äro de förhärskande. Man finner bl. a. en utsökt, bred hälsöm, nära besläktad med våra svenska.

En särskild monter innehåller arbeten af Matyó, hunnerafkomlingar, som bo undanskjutna i små kolonier mellan Pest och Tatra. De brokiga färgerna och de mindre ornamentala, men dock utmärkt stiliserade kompositionerna väcka stort intresse, om man likväl

helt naturligt föredrager de förnäma ungerska broderierna. Från trakterna söder om Donau äro de verkningfulla korsstygn- och tvistsömsbroderierna, äfven de använda till lakan och örngått och mycket påminnande om våra delsbobroderier i samma teknik. — Den stora kollektion, som sändts från Isabelle Hausindustrie-Verein, visar moderna arbeten, där man frångått de goda gamla mönstren och slagit in på en ny väg. Tillräckligt konstnärlig ledning syns här fattas. I tekniskt afseende äro arbetena däremot utsökta.

I den österrikiska afdelningen intages främsta rummet af profer och arbeten från K. K. Centralspitzenkurs, Wien. Man visar mig särskildt några spetsar i reticella och berättar, att dessa spetsar sedan gammalt förfärdigats i en liten ort nära Fiume. — Föreningen Jadruka har en monter med broderier, en samling spetsar och en kollektion keramik med gammalslaviska, dekorativa mönster i blått på hvitt. Föreningen, grundad i början af 1900-talet, verkar egentligen i Böhmen, Mähren och Slovakien, är i stånd att gifva arbete åt bondkvinnorna och vakar särskildt öfver att deras arbete ordentligt betalas. — Bukowina har en vacker utställning af till största delen gamla saker.

Närmast i raden kommer Sverige. Allmänna mening — de sakförståndigas — är visst, att svenska afdelningen är bland det finaste utställningen har att bjuda på. Sverige har fått en god plats och har förstätt att på allra bästa sätt använda den. Vänstra väggen dekoreras af föremål från Skåne, sedan följa efter hvarandra delsoafdelningen, den blekingska och flodaafdelningen. I en liten monter visas

5. Hängkläde från Blekinge. Broderi i ljusblått, mörkblått och rödt på hvit botten. 6. Spetsar och genombrutna arbeten från Italien. 7. Arbeten från Rumänien. 8. Beiderwand af linne och ylle, framställande den förlorade sonen. Tillhör Flensburgs museum.

Tandvårk. många fall rasht häfvas, i andra lindras genom behandling med Salubrin. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Spe- Säsom fallet är vid värk förorsakad ceri- och Färgaffärer. Partilager hos af yttre skador, likaså kan tandvårk i Geijer & C:o, Stockholm.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem. Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerad omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Strindbergsjubileet på scenen.

Ärkebiskop Gustaf Trolle
(hr Olsson).
A. Blomberg foto.

FRÅN FYRA stockholmsteatrars scener ljödo August Strindbergs repliker på aftenen till den store diktarens 60-årsdag. Dramaten hyllade honom genom premiäruppförandet af hans nyskrifna skådespel "Siste riddaren", på Svenska teatern smattrade som en artillerisalfva den mäktiga dialogen i "Gustaf Vasa" medan från Östermalmsteaterns scen satirens pilregn i "Lycko-Per" flög ut öfver rampen, och Intima teatern hälsade sin diktare med uppförandet af "Brott och brott".

Som bakgrund till en sådan manifestation tänker man sig gärna en entusiasmerad publik, en illuminerad stad, sus af slungade lagerkransar med purpurröda band, som strimma luften, och långt inpå natten folkhafvets sorl kring skaldens boning. Men 1909 års Stockholm vill ej veta af någon afvikelse från den jämna hvardagslunken, för så vidt det inte gäller att skrika sig hest på trängselfyllda gator för en hemkommen marathonlöpare eller bollsparkare med tom hjärna och kraftiga ben. Idéernas idrottsmän få nöja sig med enklare uppmärksamhet — nu som alltid. Därför iakttog också publiken en lugn och värdig hållning, stadens kvällssken föll med berömvärd njugghet på de gråa gatstenarne, och själf satt skalden instängd i sin våning och drack sin lilla aftongrogg, medan i hans monumentala Jupitershufvud nya tankar togo form, som nästa dag skulle fylla världen med gny och vapenrassel.

Det nya skådespelet "Siste riddaren" för oss in i Sturetidens upprörda Sverige. Sten Sture d. y. är nyss vorden riksföreståndare och författaren upprullar i en rad raskt och dramatiskt tecknade scener, huru "herr Sten den ädle Sture", fridsäll och god som få, söker på vänskapens grund komma öfverens med sina och sin ätts fiender, samla dem kring sig och göra Sverige fritt från dansk inflytande. Man får bevittna Stures möte med den förre riksföreståndaren, Erik Trolle, åt hvilken han räcker handen till vänskap, hans besök hos Herman Israel och Lübecks borgmästare för att låna pengar till lösandet af fullmakten för ärkebiskop Gustaf Trolles utnämning samt det dramatiska ögonblick, då samme myndige hanseatborgmästare i påfvens namn erbjuder riksföreståndaren Sveriges krona. Dramats ypperligaste scen är den i Uppsala domkyrkas sakristia, då Sten Sture kommer dit för att affordra ärkebiskop Gustaf Trolle vissa förklaringar och erbjuda honom sin vänskap.

Skådespelet avslutas med Sturens död samt ett par antydningar om Kristina Gyllenstiernas stånd-

aktighet mot danskarne vid deras anfall på Stockholm.

Som alltid hos Strindberg har en del af figurerna fått en karaktärsfull gestaltning. Den hetblodige unge Gustaf Eriksson, den järnhårde ärkebiskop Gustaf Trolle, Heming Gads klipska personlighet, f. d. riksföreståndaren Erik Trolle o. s. v. — alla lefva inför åskårens ögon. Sten Sture själf i sin oföränderliga godtrogenhet och sitt stora ädelmod verkar däremot rätt enformig och blir under dramats gång allt konturlösare. De få kvinnorollerna äro endast flyktigt uppskisserade, och Metta Dyres gestalt, hvilken som en underlig nattfågel irrar omkring scenen, famlar på vägarne och i en tröttsam monolog siar om Sveriges framtid, faller alldeles utom ramen.

Utförandet har stora förtjänster. Hr Palmes solblonda Sten Sture passar väl till de fromma replikerna; skådespelaren rör ingalunda för att gestalten stundom blir monoton af allt det ädelmodets ljus, som författaren ställt honom i. Som den unge hetblodige Gustaf Eriksson är hr Ivar Nilsson öfverraskande bra, och hr Bror Olsson ger en i sin bronsfasta hållning synnerligen karaktäristisk och öfvertygande bild af ärkebiskop Gustaf Trolle. Af figurerna i andra planet förtjäna att särskildt framhållas hr E. Hillberg (Erik Trolle) hr Personne (Erik Leijonhufvud) fru Lundequist (Kristina Gyllenstierna) och fru Hansson (Anna Bielke). Stycket är omsorgsfullt iscensatt af hr E. Grandinson.

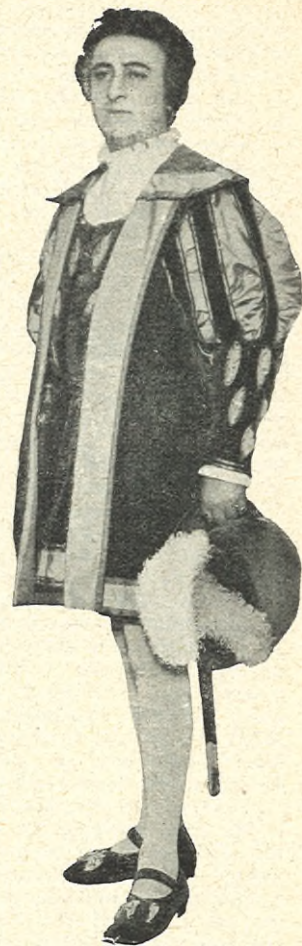
Svenska teaterns Gustaf Vasaföreställning gafs med hr Malmström som konungen — en uppgift, som denne skådespelare ingalunda råde med. Däremot återsåg man med glädje hr Svennbergs förträfflige Göran Persson, njöt af hr Klintbergs själfullt spelade prins Erik, hr Hedqvists omsorgsfullt utarbetade Mäster Olof m. fl.

Intima teaterns framförande af "Brott och brott" hade goda detaljer, men som helhet skulle man önskat en märgfullare ton öfver spelet. Så laddadt med mänskligt lif, så förtätadt i sin konfliktbyggnad, som detta kärleksdrama är, måste det utföras i eldigare tempo, replikerna ges under trycket af en hetare själens puls.

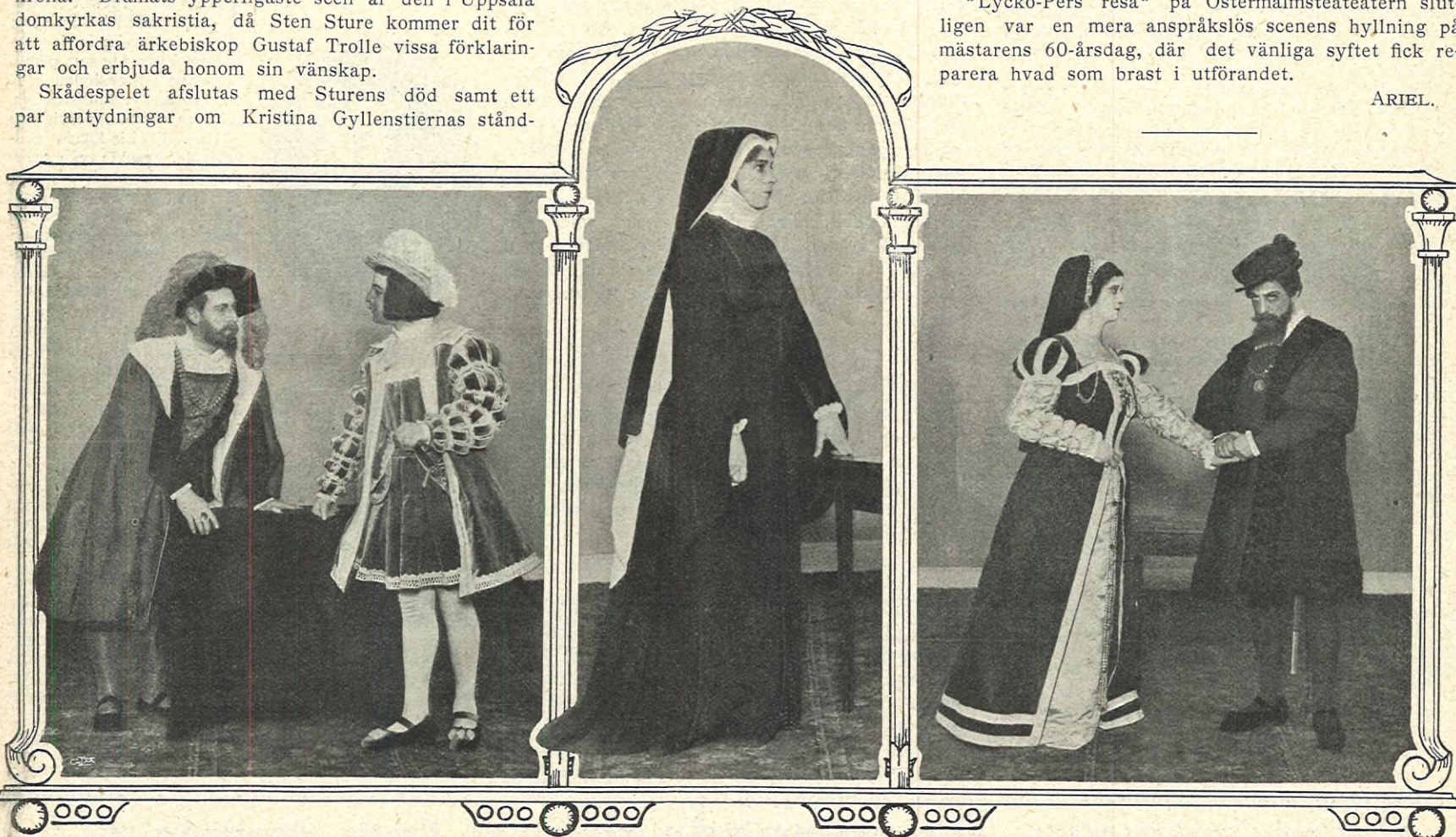
Föreställningen inleddes med en prolog af hr Algot Ruhe.

"Lycko-Pers resa" på Östermalmsteatern slutligen var en mera anspråklös scenens hyllning på mästarens 60-årsdag, där det vänliga syftet fick reparera hvad som brast i utförandet.

ARIEL.

Sten Sture (hr Palme)
Jäger foto.

1. Erik Abrahamsson Leijonhufvud (hr Personne) och Gustaf Eriksson Vasa (hr Nilsson). 2. Kristina Gyllenstierna (fru Lundeqvist). 3. Anna Bielke (fru Hansson) och Johan Månsson Natt och Dag (hr Hansson). Ateljé Jäger foto.

Från Rue de la Paix

till Strandvägen

JANUARI OCH FEBRUARI äro ungdomens nöjesmånader par préférence, de som öfverhufvudtaget kunna beräkna att bli bortbjudna mellan år och dag, kunna vara så där tämligen säkra på att få sig en liten svängom mellan jul och påska. Och till det skola de ha lämpliga kläder, ungdomarne, eljes är det icke så roligt! Med lämpliga förstå vi först och främst ändamålsenliga, och därefter så fina som möjligt. Men det sista blir ju ett rätt tånjbart begrepp, allt efter tillgångar, efterfrågan och icke minst den trakt man bor i. Det är godt att tänka på att ödets gudinna icke är helt och hållet blind, som godt folk påstår, utan att det dock fogar sig så att de, som äro dömda att framlefa sitt ungdomslif i exempelvis Pajala, icke behöfva skaffa sig den tunna och ganska garnerade sidenklädning som stockholmsflickan anser oundgänglig, om hon skall ha det minsta roligt. Men det kan ju hända att flickan från Pajala hellre bodde i Stockholm och då fann sig i att ta sidenklädningen på köpet!

Ungdomen klagar öfver att det finns så ondt om dansanta kavaljerer. Det är på ett lätt och enkelt sätt afhjälpt! Man låter helt enkelt genom gemensam och hjältemodig föresats bli att räkna med dem, det finns intet så förtjusande som en bostonafton af idel unga och glada flickor, och det moderna sättet att dyrka Terpsikore fordrar egentligen alls ej någon manlig medverkan. De flickor i ett litet, herrbristande samhälle, och det stämmer visst in på alla små samhällen, som väl beslutat sig för att bilda en dansklubb med enbart kvinnligt medlemskap, hafva säkert alltid skäl att vara nöjda, och de bruka vanligen bli öfverdådigt säkra och graciösa i all dans.

Men lämpligt klädda skola de vara för att det skall bli den nytta, motion och glädje med dansen som hör till!

Först och främst för alla som dansa intensivt och som äro unga! Och det är hvar och en som ännu ids och finner glädje i att dansa intensivt! Bort med alla släp!

Därför behöver

ju klädningen icke vara kort som en promenaddräkt, den skall rundt om stöta i golfvet och bak ligga kanske tio cm. Detta hindrar icke dansen, och smutsar icke mer än om klädningen vore helt litet kortare, och ger i alla fall det hela prägeln

Modell Drecoll. Promenaddräkt af blå serge med uppslag af rött tussor.

af en aftontolett. För det är ju i alla fall icke fråga om några diskret omskrifna gymnastikdräkter!

Nästa hufvudvillkor är att klädningen skall kunna tvättas, utan allt för mycket besvär. Detta är icke så förfärligt svårt att uppfylla, numera står industrien så högt att den snart sagdt håller sig för god att leverera några tunna, fragila tyger, som inte äro tvättbara. Chiffon, exempelvis, som är ansedt som vårt ömtåligaste material, går alldeles utmärkt väl att tvätta. Den tål inte lika väl strykningen, man måste lägga ett tunt kläde emellan och liksom endast pressa järnet ned på tyget utan att stryka eller flytta det, innan man lyfter upp det.

Jag känner en hvit chiffonklädning, eller kände den rättare sagdt för tio år sedan, som började sin bana på något så fint som en hofbal, och sedan var med om sexton baler i stockholmsträngsel. Silkesvoile går lika lätt att tvätta och är lättare att stryka. Foulard, det anspråkslösaste af alla sidentygerna, kan man tvätta och på vanligt sätt stryka ett obegränsadt antal gånger, likaså naturligtvis tvättyllena och de mera enkla lenonerna och organdy-sorterna. Af dessa sista fordrar man dock mera fräschör än de ädlare materialen, så att de kosta en hel del mellan år och dag i knubbed till strykugnen.

Hvad som är modernt i år till dansklädningar? Empir. Snäfva kjolar, gärna med ett gammaldags, litet prettiöst burr i kanten, eller ett broderi, mycket höga lif med ett tydligt markeradt skärp, som icke får vara nämnvärdt lägre fram, ett minimum af en draperad ärm och en mycket rikligt tilltagen dekolletage, i enlighet med stilen helst rundad. För den mera vågsamma därtill tuniker och draperier, men detta anses nog med rätta vara en för pretentiös genre för den egentliga ungdomen. Långa och mjuka skärp, vridna och knutna och draperade, äro däremot ett snart sagdt obligatoriskt tillbehör till alla moderna, "unga" klädningar, och de kunna ofta vara garnityr nog.

För öfrigt hänvisa vi till fotografierna, äro "om vi så själfva skall säga det" alldeles utmärkte modedokument, och de ha dessutom den stora

fördelen att hemsömmerskorna genom att noggrant studera dem, kunna se hvad och huru mycket man verkligen fordrar af en dräkt för att den skall verka fin och elegant. Det är alla de delikata utförda detaljerna och bisakerna som klasserar en klädning, och därvidlag lämna våra fotografier ett utmärkt undervisningsmaterial.

GWEN.

Modell Redfern. Prinsesstomme af guldgas öfverdragen med nattblå silkesvoile. Ärmor af guldspets. Broderier i guld och blått.

Modell Tafaré. Empirklädning af paljetterad tyll. "Frack" af broderad tyll. Felix foto.

Mönster till ofvanstående dräkter, à 1:50 pr st., kunna erhållas från **Iduns Mönsterafdelning, Stockholm.**

